

اصول اخلاقی پژوهش

مقدمه

انتظار صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران بر این است که کلیه فعالیت های پژوهشی صندوق بر اساس اصول حرفه ای و اخلاقی انجام پذیرد تا صحت و اعتبار داده های گردآوری شده و نحوه گزارش و عرضه آنها رعایت شود. این راهنما اصول کلی و حداقل انتظارات صندوق را نشان می دهد و کلیه کسانی که به هر نحوی با فرایندهای پژوهشی صندوق در ارتباط می باشند باید متعهد به این اصول اخلاقی باشند و هیچک از اصول مطرح شده در این راهنما نمی تواند جایگزین مسئولیت فردی پژوهشگر شود.

تعاریف

- پژوهش: تلاشی علمی جهت به دست آوردن دانش، درک و بینشی جدید است.
- پژوهشگر: منظور از پژوهشگر در این سند، کلیه کسانی که در ارتباط با فرایندهای پژوهشی صندوق می باشند شامل: پژوهشگران، داوران، ناظران و کارکنان.

اصول اخلاقی پژوهش

- حریم خصوصی و محرمانگی^۱: اطلاعات گردآوری شده فقط باید در راستای هدفی مورد استفاده قرار گیرند که به آن منظور گردآوری شده اند و در اختیار محقق قرار گرفته اند.
- شفافیت^۲: فرایندها و روش های پژوهش باید به صورت شفاف ارائه شوند به گونه ای که هر فردی در هر زمانی بتواند صحت یافته های پژوهشگر را مورد آزمون قرار دهد.
- مسئولیت^۳: پژوهشگر متعهد است در قبال پژوهش خود مسئولانه عمل کند و مسائل اخلاقی (مطرح شده توسط همکاران، جامعه عملی و افراد حرفه ای) حاصل از فعالیت های پژوهشی خود را به نحو شایسته ای حل نماید.

۱ - Privacy and Confidentiality

۲ - Transparency

۳ - Responsibility

صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور

- **سلامت اخلاقی^۱:** فعالیت های پژوهشگر باید مبتنی بر صحت، صداقت و قابلیت اعتماد باشد به عبارت دیگر، پژوهشگر نباید در انجام فعالیت های پژوهشی اقدام به سرقت^۲، سرقت ادبی^۳، فریب^۴، تقلب^۵، طفره رفتن^۶ و تفسیر تعمدی حقایق^۷ به صورت وارونه نماید.
- **عدالت^۸:** رعایت انصاف در استفاده از دستاوردهای و یافته های پژوهش بین تمام کسانی که به نحوی در انجام این پژوهش نقش داشته اند.
- **احترام به کرامت و حقوق انسانها^۹:** پژوهشگر در فرایند انجام پژوهش باید به حریم خصوصی، اسرار و آزادی آنها توجه نماید.
- **مدیریت داده ها:** پژوهشگر ملزم است کلیه داده های جمع آوری شده خود را به گونه ای ثبت و نگهداری نماید که در آینده نیز قابل استفاده باشد و این داده ها در اختیار دیگران قرارگیرد (مگر این که این کار باعث نقض اصل محرمانگی باشد).
- **جنبه های منفی پژوهش:** پژوهشگر ملزم است همه جنبه های پژوهش خود را منتشر نماید. یافته هایی که با فرضیات یا نتیجه گیری محقق مغایر هستند، نباید از گزارش حذف شوند.
- **نشر:** نشر و اشاعه دستاوردهای پژوهشی، در چارچوب تعهدات طرفین (مجری و صندوق) بلامانع است.
- **ترجمه:** ترجمه خروجی های پژوهش (به طور مثال مقاله منتشر شده) به یک زبان دیگر با کسب اجازه ذینفعان (صندوق و همکاران و غیره) بلامانع است.
- **نویسندگان و همکاران:** محقق فقط باید نام کسانی را در گزارشات علمی خود (به عنوان نویسنده) ذکر کند که در خلق آن نقش داشته اند. نقش آنها ممکن است به صورت های زیر باشد:
 - مفهوم سازی و طراحی
 - تحلیل و تفسیر داده ها
 - بازبینی انتقادی
 - سایر کسانی که در انجام تحقیق نقش موثری دارند.

۱ - Integrity

۲ - Steal

۳ - Plagiarism

۴ - Cheat

۵ - Subterfuge

۶ - Engage in fraud

۷ - Intentional misrepresentation of fact

۸ - Justice

۹ - Respect for People's Rights and Dignity

صندوق حمایت از پژوهشگران فناوری کشور

- پژوهشگران ملزم هستند در فرایند انجام پژوهش کلیه الزامات اخلاقی و شرعی را رعایت کنند.
- در صورتی که انجام پژوهش نیازمند مداخله در حوزه انسان یا حیوانات است، ضمن رعایت اصول اخلاقی کار با انسان و حیوانات، در صورت لزوم باید پژوهشگر مجوزهای لازم را از مراجع ذی صلاح اخذ و به صندوق ارایه نماید.
- پژوهشگر در انتشار یافته های پژوهش باید اطلاعات سازمان هایی که پژوهش مورد نظر را تامین مالی کرده اند را ذکر کند.
- پژوهشگر نباید به صورت تعمدی اطلاعاتی را در سوابق کاری خود ارائه نماید که باعث گمراهی دیگران شود
- از پژوهشگران انتظار می رود که اصول اخلاقی خاص حرفه ای خود را رعایت کنند.
- از پژوهشگران انتظار می رود که در انتقال اصول اخلاقی پژوهش به همکاران پروژه خود به صورت مسئولانه عمل کنند.
- داوران، ناظران و کارکنان مجاز به انتشار گزارشات (اعم از پیشنهادیه ها، گزارش پژوهشی و غیره) مجریان اصلی نمی باشند. صندوق حمایت از پژوهشگران جهت انتشار یافته های پژوهشی بر اساس آیین نامه مالکیت معنوی خود و آیین نامه انتشار دستاوردهای پژوهشی عمل خواهد کرد.